WIKIPEDIA

Sabirni logor Auschwitz

Auschwitz (njem. *Konzentrationslager Auschwitz-Birkenau*) je najveći sabirni i radni logor Trećeg Carstva. Nalazio se u Poljskoj, blizu grada Oświęcima (njem. *Auschwitz*), 50 km zapadno od Krakova i 286 km od Varšave. U rujnu 1939. Oświęcim je pripojen Njemačkoj.

Kompleks se sastojao od tri glavna kampa: Auschwitz I., administrativni centar, Auschwitz II. (Birkenau) kamp za istrebljivanje, i Auschwitz III. (Monowitz) radnički kamp; te 45 satelitskih logora[1].

Zapovjednik kampa Rudolf Höß je na suđenju u Nürnberškom procesu svjedočio da je ubijeno 3 milijuna ljudi za vrijeme njegovog vođenja kampa. Kasnije je smanjio tu brojku na oko 1,1 milijun. Godine 1990. dr. Franciszek Piper je procijenio da je bilo oko 1,1 milijun, od toga su oko 90% bili Židovi iz svih zemalja Europe. 1994. je ugledni francuski povjesničar i stručnjak za Auschwitz, dr. Jean-Claude Pressac, ustvrdio da je u Auschwitzu ubijeno 700.000 ljudi.[2]

Većina je ubijena u plinskim komorama Ciklonom B, drugi su bili ubijani izgladnjavanjem, prisilnim radom, manjkom higijene, pogubljenjima i medicinskim eksperimentima.

Sabirni logor Auschwitz Birkenau

Svjetska baština – UNESCO

Poljska

Lokacija Auschwitza u Poljskoj

Godina uvrštenja:	1979. (3. zasjedanje)
Vrsta:	kulturno dobro
Mjerilo:	vi
Ugroženost:	ne
Poveznica:	31 (http://whc.unesco.org/en/list/31) UNESCO

Sadržaj

Sažetak

Početkom 1940. nacistička Njemačka sagradila je nekoliko koncentracijskih logora i logora za istrebljivanje na području koje je bilo pod njihovom vlasti. Koncentracijski logor u Auschwitzu je imao veliku važnost u holokaustu počinjenom nad Židovima.

Postojala su tri glavna kampa:

Ulaz u Auschwitz I. s poznatim sloganom "Arbeit macht frei"

- Auschwitz I., originalni dio kampa i administrativni kamp za cijeli logor. U njemu je ubijeno oko 70.000 ljudi, uglavnom poljskih i ruskih ratnih zarobljenika.
- Auschwitz II. (Birkenau), kamp za istrebljivanje, gdje je ubijeno otprilike 960.000 Židova, 75.000 Poljaka i 19.000 Roma
- Auschwitz III., služio je kao logor za radnike.

Dolazak karpatskih Židova u svibnju 1944. god.

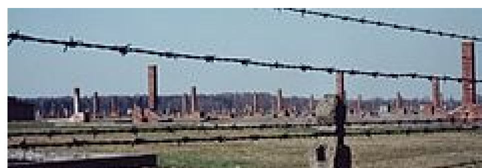
Kao i svim njemačkim koncentracijskim logorima i ovim je upravljao SS pod zapovjedništvom Heinricha Himmlera. Od proljeća 1942., do jeseni 1944. godine, vlakovi su dovozili Židove iz cijele Europe, koja je bila pod nacističkom okupacijom, na smaknuće u plinskim komorama.[3] Zapovjednici logora su bili: Rudolf Höß, do ljeta 1943., a kasnije Arthur Liebehenschel i Richard Baer. Höß je tijekom Nürnberškog procesa tvrdio kako je u logoru umrlo oko 3 milijuna ljudi (2,5 milijuna pogubljeno, a oko 500.000 preminulo od bolesti i gladi)[4]. On je obješen 1947. godine ispred ulaza u Auzchwitz I. Zapovjednice ženskog logora koji je od muškog bio odijeljen tračnicama bile su: Johanna Langefeld, Maria Mandel i Elisabeth Volkenrath.

Prema Harmonu i Drobnicku, procjene oko broja žrtava se kreću od 800.000 do 5 milijuna. Popis procjena u milijunima: 0,8-0,9;[5] 1,[6] 1-2,5;[7] 1,1[8][9][10] 1,1-1,5;[11] 1,13;[12] 1,2-2,5;[13] 1,5-3,5;[14] 1,6;[15][16] 2,[17] 2,3;[18] 2,5;[19][20] 2,5-4;[21][22][23][24] 2,8-4;[25] 3 (samo Poljaci),[26] iznad 3,[27] 3,5;[28] 3,5-4,5;[29] 4-5;[30]

Logor

Auschwitz I.

Oslobođeni logoraši u siječnju 1945. god.

Ruševine logora Auschwitz-Birkenau

Auschwitz I. je služio kao administrativni kamp za cijeli logor. Osnovan je 20. svibnja 1940. na području stare poljske vojarane. 728 poljskih političkih zatvorenika iz Tarnowa bili su prvi stanovnici Auschwitza 14. lipnja te godine. Kamp je prvo služio za ispitivanje pripadnika poljskog Pokreta otpora i ruske ratne zarobljenike. Od osnutka kamp je imao između 13.000 i 16.000 zatvorenika, 1942. taj broj se popeo na 20.000. Ulaz u Auschwitz I je bio i sad je označen znakom "Arbeit macht frei" ("Rad oslobađa").

SS je odabirao neke zatvorenike, često njemačke kriminalce, kao zatvorenike s posebnim privilegijama (tzv. kapo) koji su pazili na druge zatvorenike. Zatvorenike su označavali raznim oznakama na odjeći. Svakim danom, osim nedjeljom koja je bila rezervirana za tuširanje i čišćenje, zatvorenici su radili u tvornicama oružja. Teški uvjeti rada, u kombinaciji sa slabom prehranom i higijenom dovodili su do velike smrtnosti zatvorenika.

Muzej Auschwitz-Birkenau

Birkenau ili Auschwitz II.

Nalazi se 3 km od Auschwitza I. i izgrađen je na mjestu malog poljskog sela Brzezinka (hrv. "Breza") kojeg su Nijemci uništili kako bi mogli proširiti logor

Unutrašnji izgled jedne od zgrada u logoru Auschwitz II.

Gradnja Auschwitz II, ili Auschwitz-Birkenau, započela je na Brzezinki u listopadu 1941. godine.

Od tri logora uspostavljena u blizini Oswiecima, logor Auschwitz-Birkenau imao je najveće ukupno zatvoreničko stanovništvo. Bio je podijeljen na deset odjeljaka razdvojenih elektrificiranim ogradama od bodljikave žice. Poput Auschwitza I, patrolirali su ga SS stražari, uključujući - nakon 1942 - SS rukovoditelje pasa.

Kamp je sadržavao odjeljke za žene; muškarci; obiteljski logor za Rome (Cigane) deportiran iz Njemačke, Austrije i protektorata Bohemije i Moravske; i obiteljski logor židovskih obitelji deportiranih iz geta Theresienstadt.

Izvori

1. Shmuel Krakowski, "The Satellite Camps" in Gutman and Berenbaum, 1998., str. 50.
2. Tribun: Auschwitz: Drastične manipulacije brojem žrtava (https://tribun.hr/auschwitz-drasticne-manipulacije-brojem-zrtava/)
3. Yisrael Gutman i Michael Berenbaum, *Anatomy of the Auschwitz Death Camp*, 1992., Indiana University Press, str. 6.
4. Procesi Visokog suda za ratne zločine Međunarodnog vojnog suda u Nurembergu, od 14. studenog 1945. do 1. kolovoza 1946., Prvi tom, str. 251.
5. Reitlinger, Gerald. The Final Solution: The Attempt to Exterminate the Jews of Europe, 1939-1945. South Brunswick: T. Yoseloff, 1968, p. 500.
6. Hilberg, Raul. The Destruction of the European Jews. Chicago: Quadrangle Books, 1961, p. 572.
7. Encyclopedia Judaica, Jerusalem: Keter Publishing House, 1974. p. 855.
8. Dawidowicz, Lucy. The War Against the Jews. New York: Bantam Books, 1979, p. 191.
9. Piper, Franciszek. "The Number of Victims" in Anatomy of the Auschwitz Death Camp. Washington D.C and Bloomington: United States Holocaust Memorial Museum and Indiana University Press, 1994, pp. 68-72.
10. Sofsky, Wolfgang. The Order of Terror: The Concentration Camp. Trans. William Templer. Princeton: Princeton University Press, 1997, p. 43 in Galleys.
11. Sweibocka, Teresa. Auschwitz: A History in Photographs. Bloomington and Warsaw: Indiana University Press and Ksiazka I Wiedza, 1993, pp. 287-288.

12. Höss, Rudolf. Death Dealer: The Memoirs of the SS Kommandant of Auschwitz. ed. by Steven J. Palusky, trans. by Andrew Pollinger. Buffalo: Prometheus Books, 1992, p. 391.
13. Weiss, A. "Categories of Camps, Their character and Role in the Execution of the Final Solution of the Jewish Question," in The Nazi Concentration Camps, Jerusalem: Yad Veshem, 1984, pp. 132.
14. Bauer, Yehuda. A History of the Holocaust. New York: F. Watts. 1982. p. 215.
15. Bauer, Yehuda. "Danger of Distortion, Poles and Jews alike are supplying those who deny the Holocaust with the best possible arguments," Jerusalem Post, 30 September 1989.
16. Wellers, Georges. "Essai de determination du nombre de morts au camp d'Auschwitz" Le Monde Juif, Oct-December 1983, pp. 127-159.
17. Billig, Joseph. Les camps de concentration dans l'economie du Reich hitlerien. Paris: Presses universitaires de France, 1973. pp. 101-102.
18. Polaikov, Leon. Harvest of Hate Syracuse: Syracuse University Press, 1956, p. 202.
19. "Auschwitz." The World Book Encyclopedia. Chicago: World Book, 1980.
20. Kamenetksy, Ihor. Secret Nazi Plans for Eastern Europe. New Haven: College and University Press, 1961, p. 174.
21. "Brestrafung der Verbrecher von Auschwitz," in Auschwitz: Geschichte und Wirklichkeit des Vernichtungslagers. Reinbek bei Hamburg: Rowolt, 1980, p. 211.
22. Czech, D. "Konzentrationslager Auschwitz: Abriss der Geschichte," in Auschwitz: Geschichte und Wirklichkeit des Konzentrationslagers. Reinbek bei Hamburg: Rowolt, 1980, p. 42.
23. Dunin-Wasowicz, Krzysztof. Resistance in the Nazi concentration camps, 1933-1945. Warsaw: PWN-Polish Scientific Publishers, 1982, p. 44.
24. Obozy hitlerowskie na ziemiach polskich 1939-1945: informator encyklopedyczny. Warsaw: Panst. Wydaw. Naukowe DSP, 1979, p. 369.
25. Madajczyk, Czeslaw. Polityka III Rzeszy w okupowanej Polsce; okupacja Polski, 1939-1945. Warsaw: Panstwowe Wydawn Naukowe, 1970, pp. 293-94.
26. Gilbert, Martin. Atlas of the Holocaust. New York: Pergamon Press, 1988.
27. Lane, Arthur Bliss. Saw Poland Betrayed: An American Ambassador Reports to the American People. Indianapolis: The Bobbs-Merrill Company, 1948, p. 39
28. Bauer, Yehuda. "Foreword," in Müller, Filip. Eyewitness Auschwitz. New York: Stein and Day, 1979, p. xi.
29. Kogon, Eugen. Der SS Staat. Berlin, 1974, p. 157.
30. Friedman, Filip. This Was Oswiecim: The Story of a Murder Camp. Translated from the Yiddish original by Joseph Leftwich. London: The United Jewish Relief Appeal, 1946, p. 14.

Ostali projekti

U Wikimedijinu spremniku nalazi se još gradiva na temu: **Auschwitz**

		Svjetska baština u Poljskoj	
	Kulturna baština (14)	Sabirni logor Auschwitz (1979.) • Drvene crkve u južnoj Malopoljskoj (2003.) • Drvene crkve poljskih i ukrajinskih Karpata[1)] (2013.) • Dvorana stoljetnice u Wroclawu (2006.) • Crkve mira u Jaworu i Świdnici (2001.) • Manirističi samostan i hodočasnički park Kalwaria Zebrzydowska (1999.) • Krakovsko staro mjesto (1978.) • Teutonska utvrda u Malborku (1997.) • Park Muzakowski[2)] (2004.) • Tarnowskie Góry, rudnik i njegov vodovodni sustav (2017.) • Srednjevjekovni dio grada Toruńa (1997.) • Povijesno središte Varšave (1980.) • Rudnici soli Wieliczke i Bochnie (1978.) • Stari dio grada Zamošća (1992.)	
	Prirodna baština (1)	Nacionalni park Białowieża[3)] (1979.)	

[1] Zajednička svjetska baština Poljske i Ukrajine [2] Zajednička svjetska baština Poljske i Njemačke [3] Zajednička svjetska baština Poljske i Bjelorusije